

นักส่งเสริมการเกษตรส่วนประจำตำบลดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๘

๑. ชื่อ นางสาวหวัง โพธิราช อายุ ๕๕ ปี
๒. วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี
จากราชภัฏสกลนคร
๓. เริ่มรับราชการเมื่อวันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔
ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตร ๒ สังกัด
สำนักงานเกษตรอำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร
ระยะเวลาปฏิบัติราชการนับถึงปัจจุบัน ๓๔ ปี
๔. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอพังโคน
จังหวัดสกลนคร กรมส่งเสริมการเกษตร
๕. โทรศัพท์ที่ทำงาน ๐ ๔๒๗๗ ๑๑๕๖ มือถือ ๐๘ ๗๒๑๘ ๘๖๖๑

การประพฤติดุปฏิบัติตน

๑. การครองงาน

- ๑.๑ รับผิดชอบงานในหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย อุทิศตนและเวลาเพื่อให้งานราชการสำเร็จ
- ๑.๒ มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาวิธีการทำงานอยู่เสมอ รักในงานที่ปฏิบัติ ศึกษารายละเอียดของงาน
ปฏิบัติงานตามขั้นตอนด้วยความระมัดระวัง
- ๑.๓ ปฏิบัติงานโดยมุ่งประโยชน์ของเกษตรกร
และองค์กรเป็นหลัก มีความผูกพันในงานที่ทำจนเป็นที่
ยอมรับของบุคคลทั่วไป ทั้งภายในองค์กรและต่างองค์กร
ผลการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์จนได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ
หลายรางวัล ทั้งในระดับจังหวัดและระดับเขต

๒. การครองคน

- ๒.๑ รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานให้ความเคารพผู้บังคับบัญชา ประสานสัมพันธ์กับองค์กร/
ส่วนราชการอื่น
- ๒.๒ ให้กำลังใจเมื่อประสบปัญหา แสดงความเห็นใจ ร่วมแก้ไขปัญหา และสร้างความสุขในองค์กร
- ๒.๓ แบ่งปัน เสียสละ สนับสนุนเพื่อนร่วมงาน เพื่อประโยชน์ของทางราชการ
- ๒.๔ ให้การบริการอย่างเสมอภาค แนะนำขั้นตอนการปฏิบัติด้วยอัธยาศัยอันดี
- ๒.๕ ปกป้องเพื่อนร่วมงานและองค์กร เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

๓. การครองตน

๓.๑ พึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร อุทิศตนทำงานในหน้าที่ด้วยใจรัก เอาใจใส่งานทุกขั้นตอน บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๒ รักษาระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย วางตัวเป็นกลาง ระมัดระวังทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ศึกษาทำความเข้าใจในกรอบและขอบเขตของงาน ปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เทอะ และเหมาะสมของสังคม

๓.๓ มีความพอเพียง มีเหตุผล มองโลกในแง่บวก แสวงหาความก้าวหน้าแบบเรียบง่าย ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เสียสละ เอื้ออาทร ไม่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง ครองเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนได้รับเชิดชูเกียรติให้เป็นครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่นของจังหวัดสกลนคร

แนวคิดในการทำงาน

"จะทำให้ดียิ่งกว่าดีที่สุด"

ผลงานดีเด่น

๑. ชื่อผลงาน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๓๘ หมู่ที่ ๑๒ บ้านสุขเกษม ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ห่างจากตัวอำเภอพังโคน ๓ กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดสกลนคร ๕๔ กิโลเมตร

การนำนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตรมาปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายการบริการอย่างชัดเจน สามารถตอบสนองนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และเกิดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ตามแนวทางบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) ซึ่งเป็นพื้นที่นำร่องส่งเสริมการเกษตรตามรูปแบบ MRCF เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นจุดบริการเกษตรกร ทั้งด้านวิชาการ ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร การตลาด พร้อมทั้งช่วยประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกร มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในมิติของพื้นที่ – คน – สินค้า ตอบโจทย์/ปัญหาการผลิตสินค้าเกษตรของพื้นที่ รวมทั้งใช้เป็นกลไกในการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ด้วย

การดำเนินงาน

๑. นำองค์กรด้านการเกษตรหลายองค์กรมารวมไว้ด้วยกันภายในศูนย์ฯ เป็นบริการเกษตรกรแบบครบวงจรในจุดเดียว (One Stop Service) ได้แก่

๑.๑ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลไฮหย่อง มีบทบาทหน้าที่บริหารจัดการแผนพัฒนาการเกษตรของตำบลไฮหย่อง และเชื่อมโยงการทำงานกับภาคีเครือข่าย

๑.๒ ศูนย์ข่าวชุมชนตำบลไฮหย่อง เป็นจุดบริการด้านวิชาการ ปัจจัยการผลิต และการตลาดข้าว

๑.๓ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลไฮหย่อง มีหน้าที่ให้คำแนะนำในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีต่างๆ ที่ถูกต้อง เหมาะสมผลิตสารชีวภัณฑ์และศัตรูธรรมชาติไว้บริการแก่เกษตรกรในชุมชน

๑.๔ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลไฮหย่อง มีหน้าที่บริการรับ
ตรวจวิเคราะห์ดินให้กับเกษตรกรทั่วไป และให้คำแนะนำ
การจัดการดินปุ๋ยแก่เกษตรกร

๑.๕ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตำบลไฮหย่อง
มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำในหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง มีองค์ความรู้และตัวอย่างจริงให้เกษตรกรเข้ามาศึกษาความรู้
หาความรู้ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองต่อไป

๑.๖ ที่ทำการอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านตำบลไฮหย่อง อาสา
สมัครเกษตรกรหมู่บ้านนับเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งของกรมส่งเสริม
การเกษตร มีหน้าที่ช่วยเหลืองานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่
ช่วยสำรวจจัดเก็บข้อมูล ประสานงานในพื้นที่ และเป็นผู้สื่อข่าว
ด้านการเกษตรในหมู่บ้านด้วย

๑.๗ แปลงไร่นาสวนผสม เป็นตัวอย่างจริงที่เกษตรกรสามารถ
เข้ามาศึกษาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ
เป็นการรองรับเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนกิจกรรมในพื้นที่นา
ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว หรือเกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยน
กิจกรรมเพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องราคาผลผลิต

๒. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง ตั้งอยู่ในบริเวณบ้านพักของ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลไฮหย่อง และเป็นพื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบด้วย มีผู้ดูแลศูนย์เรียนรู้
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง ทุกวันและตลอด ๒๔ ชั่วโมง เกษตรกรสามารถเข้ามา
ติดต่อได้ทุกวัน/ตลอดเวลา

๓. จัดทำแผนการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตรการเรียนรู้

หลักสูตรการเรียนรู้	ระยะเวลาดำเนินการ											หมายเหตุ	
	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย		ธค
๑. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว						←						→	นายแสง นาไชยเวียง
๒. การทำปุ๋ยพืชสด	←				→								นายสามิต วงษาเวียง
๓. การทำปุ๋ยหมัก	←											→	นายสามิต วงษาเวียง
๔. การทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ	←											→	นางอารีย์ บุตรเพ็ง
๕. การทำน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง	←											→	นางอารีย์ บุตรเพ็ง
๖. การผลิตสารชีวภัณฑ์	←											→	นางอารีย์ บุตรเพ็ง
๗. การตรวจวิเคราะห์ดิน	←				→								นายสามิต วงษาเวียง
๘. การทำนาหว่านน้ำตม						←	→						นายสมพงศ์ มณี
๙. การตรวจพยากรณ์ศัตรูพืช									←	→			นายอนันต์ สมวงษา
๑๐ GAP				→				←			←		นายอนันต์ สมวงษา
๑๑. วิทยากรก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว										←	→		นายโพธิ์ทอง โพธิราช
๑๒. การจัดบันทึกฟาร์ม				→				←			←		นายโพธิ์ทอง โพธิราช
๑๓. การแปรรูปผลผลิตเกษตร	←											→	นายโพธิ์ทอง โพธิราช
๑๔. การทำไร่นาสวนผสม	←											→	นายโพธิ์ทอง โพธิราช
๑๕. การขยายพันธุ์ไม้ผล	←											→	นายโพธิ์ทอง โพธิราช

๔. นำเกษตรกรเข้ามศึกษาเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ

จัดงาน Field day เกษตรกรเข้าชมงาน จำนวน ๓๗๐ คน

๕. ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์

เพื่อสรุปและประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละเดือน เพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานศูนย์ฯ ให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น

ผลสำเร็จและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

๑. เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรนาร่องของจังหวัดสกลนคร
๒. เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรคัดเลือกของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๔ จังหวัดขอนแก่น
๓. เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรคัดเลือกของกรมส่งเสริมการเกษตร
๔. เกษตรกรต้นแบบ (นายโพธิ์ทอง โพธิราช) ซึ่งเป็นประธานศูนย์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับจังหวัดเป็นคณะทำงานปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับโซนนิ่งการเกษตรโดยใช้ระบบการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่จังหวัดสกลนคร และได้รับคัดเลือกให้เป็นราษฎรอาวุโสของจังหวัดสกลนครด้วย
๕. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ดำเนินการโครงการเกษตรแปลงใหญ่ (ข้าว) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ มีเกษตรกรร่วม

โครงการ ๒๒๔ ราย พื้นที่ดำเนินการ ๒,๓๖๙ ไร่ ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ จำนวน ๑,๑๘๖ ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๙ ล้านบาท

๖. มีนักเรียน นักศึกษา และคณะครูงาน จำนวน ๒,๐๐๐ คน เข้ามาศึกษาหาความรู้และขอข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษายูเอสมอ

๗. กรมส่งเสริมการเกษตร มาถ่ายทำวีดิทัศน์เรื่องวิธีการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง เพื่อนำไปเป็นตัวอย่างแก่ศูนย์อื่นทั่วประเทศ พร้อมทั้งเผยแพร่ ผลงานของของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง ให้เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วกันเข้าชมได้ทาง You tube (ไฮหย่อง ๓๓๓)

๘. กรมส่งเสริมการเกษตร นำผลงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง เสนอต่อนายกรัฐมนตรีในวันเปิดงานเตรียมความพร้อมเกษตรกรไทยเริ่มต้นฤดูกาล การผลิตใหม่ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพคเมืองทองธานี

๙. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่อง ได้มีโอกาสต้อนรับผู้บริหารของกรมส่งเสริมการเกษตร และจากส่วนราชการอื่น ที่มาเยี่ยมชมการดำเนินงานของศูนย์ฯ อีกทั้งได้ต้อนรับคณะดูงานหลายคณะ ทั้งภายในจังหวัดสกลนครและต่างจังหวัด ผลงานเกิดประโยชน์แก่เกษตรกรในวงกว้าง

การนำไปเป็นต้นแบบและขยายผล

ผลจากการตรวจเยี่ยมของคณะผู้บริหารส่วนราชการ และการศึกษาดูงานขององค์กรต่าง ๆ จึงทำให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลไฮหย่องเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป นับเป็นศูนย์ต้นแบบของประเทศไทยอีกแห่งหนึ่ง ที่ศูนย์ต่างๆได้เข้ามาเรียนรู้และนำไปปรับใช้ในศูนย์ของตนเอง

๒. ชื่อผลงาน ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไฮหย่อง

ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ สถานที่ตั้ง บ้านฝั่งแดง หมู่ที่ ๑๗ ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร สมาชิกแรกตั้ง จำนวน ๓๒ คน ได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวเจ้าพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และปุ๋ยเคมี จากกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินการ เนื่องจากเกษตรกรในเขตรับผิดชอบของศูนย์ส่วนใหญ่ มีความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียว อีกทั้งการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในขณะนั้นขาดความต่อเนื่อง จึงทำให้ศูนย์ต้องหยุดการดำเนินการ ไม่มีการดำเนินงานตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว เพื่อนำมาปรับปรุง - พัฒนา ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไฮหย่องขึ้นมาใหม่ โดยจัดตั้งเมื่อวันที่ ๑ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ รหัสทะเบียน ๔-๔๗-๐๕-๐๔/๑-๐๐๒๗ โดยย้ายที่ทำการศูนย์ฯ มาไว้ที่บ้านเลขที่ ๑๓๘ บ้านสุขเกษม หมู่ที่ ๑๒ ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร และเปิดรับสมัครสมาชิกใหม่ พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นมาดำเนินงาน มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ จำนวน ๕๖ คน ทางราชการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียวพันธุ์ กข ๖ จำนวน ๓,๐๐๐ กิโลกรัม อีกทั้งคัดเลือกสมาชิกจำนวน ๕ คน ไปอบรมหลักสูตรชาวนาขั้นนำที่จังหวัดมุกดาหาร การดำเนินงานของศูนย์ฯ ในครั้งนี้เป็นไปด้วยดีตลอดมา ปัจจุบันศูนย์ฯมีสมาชิก จำนวน ๓๓๗ คน มีเงินค่าหุ้น จำนวน ๑๐๐,๓๐๐ บาท และมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ จำนวน ๒๐๙,๔๗๒ บาท

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง เพื่อบริการเกษตรกรทั่วไปในด้านวิชาการ , เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี และปัจจัยการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งสนับสนุนการจัดการด้านการตลาดด้วย

การดำเนินงาน

๑. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต โดยนำเครื่องมือทางการเกษตรที่ใช้แรงงานคนมาใช้ในการผลิต ได้แก่ เครื่องหยอดเมล็ดข้าวอก เครื่องกำหนดจุดปักดำ (Marker) เครื่องกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคน การทำปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตสารชีวภัณฑ์ป้องกันโรค-แมลงศัตรูพืช และฟื้นฟูประเพณีลงแขกในชุมชน

๒. ทดสอบ ทดลอง ปลูกข้าวพันธุ์ใหม่ๆ และปุ๋ยชนิดต่างๆ เพื่อให้ได้เทคโนโลยีการผลิตที่ดี และเหมาะสมกับพื้นที่ที่สุด โดยการนำพันธุ์ข้าวสายพันธุ์ต่างๆมาทดลองปลูกในพื้นที่ของเกษตรกร และคัดเลือกพันธุ์ที่ดีที่สุดไว้เผยแพร่สู่เกษตรกรต่อไป และยังร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง บริษัทเอกชนจัดทำแปลงทดสอบวิธีการใช้ปุ๋ย แล้วนำเกษตรกรเข้ามาศึกษาเรียนรู้ภายในแปลงทดสอบด้วย

๓. พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค โดยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกัน-กำจัดโรคแมลงแทนการใช้สารเคมี การผลิตข้าวด้วยระบบ GAP, เป็นการรองรับแผนการแปรรูปผลผลิตข้าวในอนาคต

รูปแบบ เทคนิค และกระบวนการทำงาน

๑. การสร้างเครือข่าย ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไฮหย่อง มีการสร้างเครือข่ายทั้งภายในจังหวัดสกลนคร และต่างจังหวัดด้วย เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ด้านต่าง ๆ แลกเปลี่ยน ซื่อ-ขาย ปัจจัยการผลิตรวมทั้งเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาดด้วย

๒. จัดตั้งคณะกรรมการบริหาร เพื่อควบคุม/กำกับ/ดูแล การดำเนินงานของศูนย์, ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ จัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบงาน/กิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ รวมทั้งจัดทำระเบียบ/ข้อบังคับของศูนย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานศูนย์ ด้วย

๓. สร้างจุดเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ โดยภายในศูนย์ฯ จะมีอาคารที่ทำการที่ถาวร มั่นคง มีอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการประชุม อบรมครบถ้วน เกษตรกรสามารถเข้ามาฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติได้อย่างสะดวกสบาย มีแปลงทดสอบพันธุ์-ปุ๋ย แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมทั้งตัวอย่างจริงให้เกษตรกรได้เข้ามาศึกษา-เรียนรู้ ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ ศูนย์ฯ ยังได้ส่งสมาชิกไปอบรม ศึกษาดูงานในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้-เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการพัฒนาศูนย์ฯ ให้ดีขึ้น

๔. ส่งเสริมการออมแก่สมาชิก มีการระดมหุ้น และการรับเพิ่มหุ้นทุกปี ทั้งนี้ ศูนย์ฯ ได้จัดสวัสดิการให้กับสมาชิกหลายอย่าง และมีการปันผลกำไรแก่สมาชิก ทุกปี

๕. จัดตั้งคลินิกข้าวเคลื่อนที่ทุกวันพุธ โดยร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร และอาสาสมัครตรวจพยากรณ์ศัตรูข้าว เกษตรกรสามารถมาปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยข้าวได้ทุกวันพุธ เช่นกัน

ผลสำเร็จและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

๑. สมาชิกและเกษตรกรทั่วไปที่ผ่านการอบรม ศึกษาดูงาน ภายในศูนย์ข้าวฯ ต.ไฮหย่อง และได้นำความรู้ไปปฏิบัติในไร่นา ของตนเองจะสามารถลดต้นทุนการผลิตได้เฉลี่ยไร่ละ ๑๕๐ บาท รวมเป็นเงินต้นทุนการผลิตที่ลดลงได้เป็นเงิน ๓,๔๒๙,๐๐๐ บาท/ปี และมีผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไร่ละ ๕ กิโลกรัม/ปี คิดเป็นมูลค่า ผลผลิตเพิ่มขึ้นทุกปี เป็นเงิน ๑,๑๔๓,๐๐๐ บาท/ปี

๒. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวปีละ ๒๐๐ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ ๕๕๐ กิโลกรัม ได้ผลผลิตรวมทั้งสิ้น ๑๑๐,๐๐๐ กิโลกรัม ราคาเมล็ดพันธุ์ที่ศูนย์ฯ ซื้อจากสมาชิกกิโลกรัมละ ๑๙ บาท คิดเป็นมูลค่าผลผลิตที่เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ได้รับ เป็นเงิน ๒,๐๙๐,๐๐๐ บาท/ปี

๓. ได้รับความไว้วางใจจากส่วนราชการ และองค์กรต่าง ๆ ให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ หลายโครงการ ดังนี้

๓.๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวจังหวัดสกลนคร ปี ๒๕๕๘ (งบจังหวัดสกลนคร) พื้นที่ดำเนินการ ๒๕๐ ไร่ ผลผลิตที่ คาดว่าจะได้รับ จำนวน ๑๓๗,๕๐๐ กก. คิดเป็นมูลค่า ๑,๓๗๕,๐๐๐ บาท

๓.๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพข้าวเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘ (งบกลุ่มจังหวัด) พื้นที่ดำเนินการ ๑๖๐ ไร่ ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ จำนวน ๘๘,๐๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑,๓๒๐,๐๐๐ บาท

๓.๓. โครงการส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ (งบจังหวัดสกลนคร) พื้นที่ดำเนินการ ๑๐๐ ไร่ ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ จำนวน ๓๐,๐๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท

๓.๔. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรแปรรูปวิสาหกิจชุมชน ปี ๒๕๕๘ (งบกรมส่งเสริมการเกษตร) พื้นที่ดำเนินการ ๔๐๐ ไร่ ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ จำนวน ๒๒๐,๐๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๒,๒๐๐,๐๐๐ บาท

๓.๕. โครงการจัดทำแปลงทดสอบข้าวหอมมะลิทนแล้ง (งบมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน) พื้นที่ดำเนินการ ๑๐ ไร่ ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ จำนวน ๗,๐๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ บาท

๓.๖. โครงการจัดทำแปลงทดสอบข้าวเหนียวที่มีกลิ่นหอม ๑๐ สายพันธุ์ (งบศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร) พื้นที่ดำเนินการ ๑ ไร่ เป้าหมายเกษตรกรที่เข้ามาศึกษาดูงาน จำนวน ๔๐๐ ราย

๓.๗. โครงการจัดทำแปลงทดสอบการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เคมี ในนาข้าว (งบบริษัททริปเปิลดี) พื้นที่ดำเนินการ ๒ ไร่ เป้าหมายเกษตรกรที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ จำนวน ๔๐๐ คน

๓.๘. โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดในนาข้าว
 (งบประมาณพัฒนาที่ดินจังหวัดสกลนคร) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทือง
 จำนวน ๒๕๐ กิโลกรัม ปูนขาว จำนวน ๒,๕๐๐ กิโลกรัม ดำเนินการ
 ในพื้นที่ ๕๐ ไร่

จากการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ทำให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีความ
 เข้มแข็ง สมาชิกมีความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้นและยั่งยืน ตัวอย่างเช่นกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
 บ้านดงสวรรค์ ที่ตั้ง บ้านดงสวรรค์ หมู่ที่ ๑๑ บ้านดงสวรรค์ ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร
 จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ สมาชิกแรกตั้ง จำนวน ๑๓ คน ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน ๖๐ คน พื้นที่แปลง
 ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ๘๐๙ ไร่ ผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าวได้ปีละ ๔๐๐ ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๘ ล้านบาท ต่อปี

กลุ่มฯ ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐ ชื่อ **วิสาหกิจชุมชนแปลง
 ขยายพันธุ์ข้าวบ้านดงสวรรค์** รหัสทะเบียน ๔-๔๗-๐๕-๐๔/๑-๐๐๑๘ และได้จัดสร้างศูนย์เรียนรู้และบริการ
 ชาวบ้านบ้านดงสวรรค์ขึ้น เพื่อบริการชาวนาในด้านความรู้วิชาการ ปัจจัยการผลิต เงินทุน และบริการด้าน
 การตลาด

ปัจจุบัน กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านดงสวรรค์ นับว่าเป็นสถาบันเกษตรกรอีกแห่งหนึ่งที่ประสบ
 ความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร จนได้รับรางวัลชนะเลิศกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวดีเด่น
 ระดับประเทศ ปี ๒๕๕๕ สมาชิกมีรายได้ที่มั่นคง มีเกษตรกรและส่วนราชการทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ
 มาขอศึกษาดูงานอยู่เสมอ

การนำไปเป็นต้นแบบและขยายผล

ปัจจุบันศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไฮหย่อง เป็นที่รู้จักกันโดยกว้างขวางมีเกษตรกร/องค์กร ทั้งภายในจังหวัด
 สกลนครและต่างจังหวัด เข้ามาศึกษาดูงานอยู่เสมอ นับได้ว่าเป็นศูนย์ข้าวชุมชนต้นแบบอีกแห่งหนึ่งของประเทศ
 ไทย ที่ศูนย์ข้าวชุมชนอื่นสามารถเข้ามาศึกษารูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อนำไปปรับใช้ในศูนย์ของตนเองได้
 เมล็ดพันธุ์ข้าว และองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไฮหย่องสามารถเผยแพร่ไปสู่เกษตรกรในวง
 กว้าง

จากผลการดำเนินงานทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพและรายได้แก่เกษตรกรทั่วไปคิดเป็นมูลค่า
 มหาศาล นอกจากนี้ยังมีนักเรียน นักศึกษาเข้ามาขอข้อมูลเพื่อนำไปทำโครงการและงานวิจัย อยู่เสมอ

๓.ชื่อผลงาน งานพัฒนาสถาบันเกษตรกรตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผ้าฝ้ายมัดย้อมบ้านสงเปลือย

จัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสงเปลือย ที่ตั้งเลขที่ ๑๘๙ หมู่ที่ ๔ บ้านสงเปลือย ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ สมาชิกแรกตั้ง จำนวน ๒๓ คน ดำเนินกิจกรรมปลูกถั่วลิสงและข้าวโพดฝักสดในฤดูแล้ง (หลังการเก็บเกี่ยวข้าวนาปี)

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสงเปลือยได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ชื่อวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผ้าฝ้ายมัดย้อมบ้านสงเปลือย เลขทะเบียน ๔-๔๗-๐๕๐๔/๑-๐๐๐๒ มีสมาชิกจำนวน ๕๗ คน

การดำเนินงาน

๑. มุ่งเน้นให้การทอผ้าเป็นรายได้หลักของสมาชิกในการประกอบอาชีพ เนื่องจากการทอผ้า นั้นเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้าน และสมาชิกมีความสามารถในการทอผ้าเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือของสมาชิกเอง รวมทั้งยังสามารถให้คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการทำงานและยังเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย
๒. มุ่งเน้นให้ใช้วัตถุดิบที่มีในพื้นที่และวัตถุดิบที่เป็นธรรมชาติสามารถปลูกใช้เองได้
๓. กระบวนการผลิตสินค้าต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรวมถึงตัวสินค้าเองต้องมีคุณภาพก่อนนำออกจำหน่ายทางกลุ่มก็จะมีฝ่ายตรวจสอบสภาพสินค้า เพื่อให้ลูกค้าได้สินค้าที่มีคุณภาพดีราคาเหมาะสม
๔. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน และเป็นศูนย์สามวัยโดยมีคณะศึกษาดูงานจากหลายที่ขอเข้ามาศึกษาดูงาน
๕. มุ่งเน้นให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความรักความสามัคคี และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

รูปแบบ เทคนิค และกระบวนการทำงาน

๑. ยึดหลักการดำเนินกลุ่ม ๓ วัยหัวใจเกี่ยวกับ (วัยชรา , วัยทำงาน,เยาวชน)
๒. ใช้ ศบกต. เป็นศูนย์กลางในการกำหนดแนวทางการพัฒนางานสถาบันเกษตรกร กำหนด ยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการ เป้าหมาย และปริมาณงานในแต่ละปีเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
๓. สมาชิกมีการออม การถือหุ้น เพิ่มหุ้นทุกปี
๔. มีกฎระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม
๕. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายตลาด โดยอาศัยบุตรหลานที่มีความรู้ ทางระบบไอทีช่วยดำเนินธุรกิจของกลุ่ม
๖. สร้างเป็นจุดเรียนรู้ของชุมชน เกษตรกรในชุมชนและนอกชุมชนเข้ามาศึกษาดูงาน

ผลสำเร็จและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผ้าฝ้ายมัดย้อมบ้านสงเปลือย ได้ดำเนินกิจกรรมในแต่ละปีรวม ๑๔ กิจกรรม ดังนี้

๑. ผ้าคลุมไหล่ ๘๐x๒ จำนวน ๒,๐๐๐ ชิ้น/ปี
๒. ผ้าคลุมไหล่ ๑x๒ จำนวน ๑,๐๐๐ ชิ้น/ปี
๓. ผ้าคลุมไหล่ ๑.๒๐x๒ จำนวน ๑,๖๐๐ ชิ้น/ปี
๔. ผ้าคลุมไหล่ย้อมคราม จำนวน ๒,๓๐๐ ชิ้น/ปี
๕. ผ้าตัดชุด จำนวน ๑,๕๐๐ ชิ้น/ปี
๖. เสื้อสำเร็จรูป จำนวน ๑,๓๐๐ ชิ้น/ปี
๗. ขอบปากของข้าวสวยจากเศษผ้า จำนวน ๒,๐๐๐ ชิ้น/ปี
๘. ผ้าพันคอ จำนวน ๒,๐๐๐ ชิ้น/ปี
๙. ผ้าปูโต๊ะ จำนวน ๗๕๐ ชิ้น/ปี
๑๐. ผ้ามัน จำนวน ๗๕๐ ชิ้น/ปี
๑๑. กระเป๋า จำนวน ๕๐๐ ใบ
๑๒. ผ้าขาม้า จำนวน ๓,๐๐๐ ชิ้น/ปี
๑๓. ผ้าย้อมสีธรรมชาติ จำนวน ๗,๑๐๐ ชิ้น/ปี
๑๔. เสื้อนักเรียน จำนวน ๓,๐๐๐ ชุด/ปี

มูลค่ารวม ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

ปัจจุบัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผ้าฝ้ายมัดย้อมบ้านสงเปลือย นับว่าเป็นสถาบันเกษตรกรอีกหนึ่งแห่งหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร จนได้รับรางวัลหลายรางวัล เช่น รางวัลที่ ๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด , รางวัลที่ ๓ วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด , ได้รับรางวัลมาตรฐาน G ทอง (Green Product) ผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐาน ๕ ดาว จำหน่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศหาซื้อผลิตภัณฑ์ได้ที่ทำการกลุ่มฯ , งานเทศกาลที่ทางราชการจัดขึ้น ในวาระต่าง ๆ , งานแสดงสินค้า OTOP ทั่วประเทศและทางINTERNET www.phaydokplui.myreadyweb.com) จากผลการดำเนินงาน ทำให้กลุ่มมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ประมาณปีละ ๔ ล้านบาท สมาชิก มีรายได้ที่มั่นคง มีเกษตรกรและส่วนราชการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมาขอศึกษาดูงานอยู่เสมอ

การนำไปเป็นต้นแบบและขยายผล

ปัจจุบัน ทั้งเกษตรกรดีเด่น สถาบันกลุ่มดีเด่น และวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ต่างได้รับความสนใจเป็นอย่างสูง มีเกษตรกรที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ ศึกษาดูงานและนำความรู้ไปปฏิบัติตามมากมาย ทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด อีกทั้งกลุ่มดีเด่นทุกกลุ่มได้นำผลงานของกลุ่มไปนำเสนอในที่ต่างๆ อยู่เสมอ มีการสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงด้านการตลาดและธุรกิจ จากผลงานด้านสถาบันเกษตรกรที่เป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไป เทศบาลตำบลโฮห้อยอง จึงได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี

